

Rapport 2014:13

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Bostadsmarknaden i Dalarna 2014
Analys utifrån bostadsläget i länets kommuner

Omslagsbild: Modern town houses. Foto: Elena Elisseeva.

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen Dalarnas webbplats: www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer.

Den kan även beställas från Länsstyrelsen Dalarna, telefon 010 22 50 000.

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691.

Tryck: Länsstyrelsen Dalarnas tryckeri, september 2014.

Bostadsmarknaden i Dalarna 2014

Analys utifrån bostadsläget i länets kommuner

Frida Ryhag
sambhällsbyggnadsenheten

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Förord

En bostadsmarkandsanalys tas varje år fram för alla län och den har sin utgångspunkt i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät som besvaras av kommunerna. Enkäten bidrar till att det kontinuerligt kan göras uppföljningar av utvecklingen av bostadsmarknaden. Länsstyrelsen Dalarna inbjuder årligen fem av länets femton kommuner till dialog om bostadsfrågorna. Under 2014 har dialog förts med Mora, Säter och Vansbro kommuner samt med Leksands kommun i deras arbete med riktlinjer för bostadsförsörjningen. Enligt förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarkandsanalyser ska länsstyrelserna analysera bostadsmarkanden i länet och en

- redovisning av hur kommunerna lever upp till kraven om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- hur Länsstyrelsen lever upp till kravet om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- hur planeringen av bostadsförsörjningen samordnas inom kommunen, med andra kommuner och regionalt

Länsstyrelsen Dalarna, 2014

Frida Ryhag

länsarkitekt

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	4
Sammanfattning	5
Befolkningsläget i länet	6
Läget på bostadsmarknaden	6
Vad innebär balans och obalans	6
Obalans i många av Dalarnas kommuner	7
Attraktivitet.....	7
Kommande bostadsbehov.....	8
Ökad delaktighet.....	9
Efterfrågan på bostäder	9
Riktlinjer för bostadsförsörjningen	10
Goda bostäder för alla	11
En åldrande befolkning.....	11
Hemlöshet i Dalarna och hur den hanteras	12
Över 500 hemlösa i länet	13
Få barn i Dalarna berörs av avhysning	13
”Situationen har förvärrats”	14
Hur arbetar dalakommunerna mot hemlöshet.....	14
Bostadssituationen för nyanlända	14
Personer med särskilda behov på grund av funktionsnedsättning	15
Referenser	17

Sammanfattning

Varje kommun har sina specifika förutsättningar men vissa gemensamma boendefrågor återkommer mellan kommunerna och under åren.

- Det byggs för lite sedan flera år tillbaka. Det behöver byggas fler bostäder med varierande upplåtelseformer. Bristen på små och stora hyreslägenheter är något som lyfts fram.
- Demografiska utmaningar med en åldrande befolkning ställer framtida krav på utbudet av bostäder. Den demografiska utvecklingen tillsammans med behovet av bostäder för nyanlända personer ställer höga krav på kommunernas boendeplanering.
- Falun och Borlänge är i Dalastrategin, den regionala utvecklingsstrategin i länet, utpekade som tillväxtmotor vilket innebär boendeutmaningar för dessa kommuner. Men även övriga kommuner som tappat befolkning behöver en boendeplanering som svarar mot deras situationen.
- Det är för kostsamt att bygga nytt, det äldre beståndet är mycket billigare att köpa vilket innebär att det är ekonomiskt fördelaktigare att bo kvar i sitt småhus än att flytta till mindre bostad. Boendekedjan blir inte av.
- Behov av ökad samverkan mellan kommunernas bostadsmarknader samt behov av att upprätta riktlinjer enligt lagen om bostadsförsörjning.

Befolkningsläget i länet

I juni 2014 bodde 278 271 personer i Dalarna, vilket är en ökning med 922 personer sedan årsskiftet. Detta är en stor ökning för Dalarna som län och nio av de femton kommunerna visar en ökning. Mest ökar Borlänge kommun med 293 personer följt av Avesta med 288 personer, Ludvika med 200 personer. Den kommun som minskar mest är Malung-Sälens kommun.

Antalet som flyttar från länet 2013 var 8 100. En hög siffra men 500 personer färre än året innan. Antalet som flyttar till länet är ändå högre, 9 311 personer.

Inflyttade från utlandet till Dalarna var 2013 2 551 personer. Flest till Borlänge kommun med 673 personer. Därefter flyttar strax över 300 personer från utlandet per kommun till Avesta, Falun och Ludvika.

Befolkningsökningen i länet sker inte i samma takt som Sverige totalt. Men Dalarna står inför likartad demografisk befolkningsutveckling som Sverige i övrigt, även om det skiljer sig markant åt mellan olika geografiska områden i länet. Alltså en hög och stigande genomsnittsålder. Särskilt påtagligt är det i de mer glest befolkade kommunerna.

Nedan anges obalans på bostadsmarknaden men det råder också obalans mellan stora åldersgrupper som lämnar arbetsmarkanden och relativt få ungdomar som ersätter dessa.

Läget på bostadsmarknaden

Vad innebär balans och obalans

I den årliga bostadsmarknadsenkäten behandlas om det råder balans eller inte på bostadsmarknaden. Begreppen balans och obalans är bedömning utifrån det nationella målet för bostadsmarknaden. Hur konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Balans innebär att konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar för behoven. Obalans omfattar både överskott och underskott på bostäder. Obalans på bostadsmarknaden i form av underskott innebär inte alltid att det finns bostadssociala problem som trångboddhet eller omfattande andrahandsuthyrning. Underskott på bostäder kan även innebära att det i kommunen finns en dynamisk ekonomi, där ökade inkomster leder till ökad efterfrågan på bostäder. Att en kommun uppger underskott på bostäder innebär visserligen i de flesta fall att det är svårt att flytta till eller inom kommunen.

Obalans på bostadsmarknaden i form av överskott på bostäder innebär i det här sammanhanget att det ständigt finns fler lediga bostäder eller bostäder till salu än vad som efterfrågas. Att det finns outhyrda lägenheter i något enstaka bostadsområde behöver inte innebära att den lokala bostadsmarknaden som helhet betraktad präglas av ett överskott. Ett överskott på bostäder behöver inte heller innebära att det finns lämpliga lediga bostäder efter hur efterfrågan och eller behovet ser ut i kommunen.

Obalans i många av Dalarnas kommuner

Av Dalarnas femton kommuner är de i kommunernas centralorter obalans i tretton kommuner. Det är balans i kommunerna Orsa och Älvdalen. Vad gäller kommunerna som helhet råder det obalans nio i kommuner. Förutom nämnda kommuner ovan så anses det vara balans i kommunerna som helhet i Hedemora, Ludvika och Malung-Sälen. Att jämföra med att det i åtta kommuner råder balans i kommunen utanför centralorten.

Här anges olika förutsättningar i kommunerna. Några kommentarer från kommunerna antyder att det kan finnas överskott av lägenheter i mindre attraktiva bostadsområden i kommunen och en efterfrågan i centrala lägen av olika grupper som ungdomar, äldre och invandrare. Där kommuner har märkt av en efterfrågan inom ett visst område så har det planlagts och byggts. Det konstateras också, exempelvis i Mora kommun, att det inte finns några lediga hyreslägenheter men att det finns planlagd mark för bostäder, både småhus och flerfamiljshus.

Attraktivitet

Planberedskapen för byggnation av bostäder anses överlag vara god. Men är den planlagda marken lokaliserad till de attraktiva lägena som efterfrågas? Och vad anses vara attraktivt? Avesta kommun har exemplifierat med att de har ett bestånd av lägenheter i flerfamiljshus som är i behov av upprustning och därav inte är uthyrningsbara. Attraktiv bostad hör samman med standarden av lägenheten och med dess geografiska läge. Mora kommun arbetar aktivt med att attrahera externa exploitörer, vilket de anser är svårt för att det krävs tillräckligt attraktiva lägen för att attrahera. I Mora har en undersökning utförts kring begreppet attraktivt boende. Centralt läge, bra utsikt och gärna vid vatten blev resultatet. Mora kommun ser ett behov av upprustning alternativt rivning och har genomfört rivning av slitna lägenheter i centrala lägen. Förtätning och hög exploateringsgrad i stadens centrala delar är ledordet.

Det talas i Dalastrategin om ”Att skapa förutsättningar för goda livs- och boendemiljöer är därför en central del i arbetet att stärka Dalarnas attraktionskraft.” (Dalastrategin s.12) Det förväntas även en efterfrågan på attraktiva bostäder och boendemiljöer, vilket är föränderliga variabler under människans olika faser i livet. Region Dalarna anser att en stor variation av boendeformer och miljöer är betydelsefulla för att skapa ett hållbart boende. (Dalastrategin s.24)

Bristen på centrala hyreslägenheter är det genomgående mest frekventa svaret. Ett problem som gör att boendekedjan där småhus säljs för flytt till flerfamiljshus av en äldre åldrande befolkningsgrupp inte blir realitet. Problem framkommer också att småhus går i arv och förändras från permanentbostäder till fritidshus vilket bromsar utbudet av boendemöjlighet på vissa orter. Samtidigt som vissa kommuner ser en permanentering av fritidshusområden. Sätters kommun satsar på ”träffa Dalarna” ett projekt där fritidshusägare lockas med att bosätta sig permanent i kommunen.

Kommande bostadsbehov

Under de kommande fem åren bedömer tio av länets kommuner att det behöver tillkomma ungefär 1000 hyresrätter, sju kommuner 535 bostadsrätter och fem kommuner 600 äganderätter. Främst är det små lägenheter som efterfrågas vad gäller hyresrätter men fem kommuner har behov av femrumslägenheter. När det gäller bostadsrätter så är det främst tre rums- och fyra rumslägenheter som behöver tillkomma. När det gäller äganderätter är det främst fyra rums- och fem rums lägenheter som det bedöms finnas behov av.

Kommunerna har olika strategier för att möta det kommande behovet av bostäder. Allt från de kommuner som inte ser obalans i utbudet och anser sig därför inte behöva hantera frågan. Till kommuner som ombesörjer att det finns tomter för permanentboende och svarar att kommunala bostadsbolag bevakar situationen på bostadsmarknaden. Men att det finns nybyggnation av småhus löser inte det största behovet av boendeproblematiken då de är få nybyggda småhus som byggs per år i länet. Mora kommun kommenterar det att äldre bor kvar i sina villor istället för att flytta till dyra nybyggda lägenheter. Viktigt för länet är att kommunerna bevakar kösituationen för boende i flerfamiljshus och beslutar om ny- och ombyggnad därefter. En kommun i länet har fattat beslut om byggande av trygghetslägenheter vilket bidrar till att småhus frigörs och kan skapa boendekedjor.

Flertalet kommuner anses sig ha god planberedskap och en långt gången LIS-planering (utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen) för att locka privata exploatörer och markägare samt att det finns ett gott samarbete med exploatörer.

Leksands kommun har en aktiv grupp av tjänstemän som arbetar med deras vision om ökat invånarantal som avspeglar sig i översiktsplanen och i bostadsförsörjningen. Ett tätt samarbete mellan planering, exploatering, byggande och näringsliv är utgångspunkten för arbetet i gruppen. Ett gott samarbete med näringslivet är något som också påpekas av Mora kommun. Kommunen menar att de har en attraktionskraft och ett näringsliv som efterfrågar arbetskraft men som bland annat på grund av boendefrågan har svårt att rekrytera. Det är svårt att få tillgång till hyresmarknaden utan kontaktnät och det påpekas även av företagen som vill nyanställa. Avesta och Ludvika kommuner jobbar dels i projektform respektive tillsatt bostadsgrupp för att främja boendefrågorna. Någon kommun anser sig ha bristande boendeplanering. Älvdalens kommun som visar på balans i kommunen bedriver ett gott fastighetsunderhåll med en hög servicekänsla gentemot hyresgästerna.

Här borde samverkan mellan kommuner och understöd från regionala företrädare samt kunskapsspridning kunna vara en möjlig framgång för ökat fokus på bostadsfrågorna. ”Ett kompetensstöd från Länsstyrelsen och Boverket är önskvärt i detta sammanhang.” uttrycker sig Hedemora kommun i bostadsmarknadsenkäten.

Ökad delaktighet

Inom alla nivåer såväl på regional som på lokal nivå till medborgarnas delaktighet vinner bostadsmarknaden på delaktighet tidigt i processerna. I Borlänge kommun har det kommunala bostadsbolaget vid upprustningen av miljonprogramsområdet Tjärna ängar valt att tidigt involvera de boende i form av en grupp av hyresgäster och en ungdomsgrupp för upprustningen av exteriör och gemensamma ytor. Tillgängligheten ska också förbättras för personer med funktionshinder. De boendes förslag har tagits vidare till arkitekter som jobbat vidare med förslagen.

Länsstyrelsen ska ge kommunerna råd om bostadsförsörjningen. Under 2014 har Länsstyrelsen genomfört kommunbesök i Mora, Vansbro och Sätters kommuner för att ha dialog om bostadsfrågor tillsammans med kommunala tjänstemän och politiker. Leksands kommun har ett pågående arbete med riktlinjer för bostadsförsörjningen och har därför bjudit in Länsstyrelsen tillsammans med Region Dalarna för en dialog. Länsstyrelsen har också under 2014 enligt 3 kapitlet 28 § plan- och bygglagen redovisat statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet, bland annat tas bostadsförsörjningsfrågan upp som ett allmänt intresse att behandla i översiktsplaneringen.

I mars 2014 bjöd även Länsstyrelsen in till Öppet hus och enkät besvarades av besökandena kring boendefrågor. Bland annat fick besökande svara på frågan:

Vad är attraktivt boende för dig? Hur ser ditt drömboende ut?

- Stort hus som är vitt (flicka 12 år)
- Centralt, nära naturen, nära lokaltrafik (man 51 år)
- Villa, avskilt i skogen/landet (kvinna 29 år),
- Ett hus i fjällen (man 43 år)
- Lugnt område i nybyggd villa vid vatten (kvinna 55 år)
- Lugnt område ljus bostads balkong el liten täppa gärna centralt (kvinna 76 år)
- Där vi bor (man 77 år)
- Lägenhet, hiss, stor balkong (kvinna 70+)

Efterfrågan på bostäder

I nio kommuner kommer det att påbörjas nybyggnation av bostäder i flerbostadshus under 2014 och eller 2015. Under 2014 planeras ungefär 300 hyresrätter och 235 bostadsrätter runt om i Dalarna. Falu kommun står för 85 % av de planerade bostadsrätterna och 55 % av hyresrätterna. 50 av dessa som förväntas påbörjas under 2014 finns på mark med tomträtt. För Faluns del finns i detaljplaner outnyttjade byggrätter för ungefär 550 lägenheter.

Alla kommuner bedömer att det kommer att påbörjas nybyggnation av småhus under 2014 och eller 2015.

Kommunerna i länet har en varierad efterfrågan på att få bygga bostäder. Allt ifrån fjällkommunerna som främst bygger fritidshus till landsbygdskommuner där

byggnation sker utanför detaljplanelagt område. Alla med den gemensamma nämnaren att de ekonomiska förutsättningarna gör det svårt att få i gång byggen trots behov. Leksands kommun tar särskilt upp frågan om överklaganden som tar tid och leder till förseningar vilket medför att byggherrar drar sig ur projekten.

I tretton kommuner finns det byggherrar som är intresserade av att bygga. Allt från få till ett flertal. Men kommuner har kommenterat uppgifterna med att dyra byggkostnader leder till att byggherrar tvekar, att kommunen varit dålig på att marknadsföra byggklar mark, vilja att bygga med tanke på efterfrågan men ingen ekonomi för närvarande samt att planlagt sjönära område har intresserat externa byggföretag. Vansbro kommun kommenterat läget på bostadsmarknaden avseende småhus att det är billigt att köpa begagnade hus och alldeles för dyrt att bygga nytt.

De flesta kommuner menar att det finns faktorer som begränsar bostadsbyggande i kommunen för närvarande. De hinder som begränsar, som kommunen kan påverka, är bland annat avsaknad av översiktsplan som behandlar landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), vatten- och avloppsförsörjning, brist på marknadsföring, planlagd mark i attraktiva lägen, detaljplaners flexibilitet, pendlingsmöjligheter, brist på planarkitekter för hantering av detaljplaner och kunskaper kring bostadsmarknadsfrågor.

De hinder som kommunerna ser som det främsta hindret för bostadsbyggande och som kommunen inte kan påverka är ekonomin och finansieringsmöjligheterna utifrån de höga produktionskostnaderna. Men även läget på arbetsmarknaden, begränsande möjligheter på grund av andra allmänna intressen och överklagningar lyfts fram.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen

Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.

Under 2014 har Leksand bjudit in Länsstyrelsen och Region Dalarna till samtal om deras pågående arbete med bostadsförsörjningen. Åtta kommuner i länet har angivit att de har antagna riktlinjer för bostadsförsörjningen. Tre kommuner har riktlinjer antagna 2011 och två kommuner antagna riktlinjer från 2013. Av de övriga kommunerna som har riktlinjer är de från tidigare år. Riktlinjerna finns i olika dokument. Fyra kommuner har riktlinjerna integrerade i den kommuntäckande översiktsplanen. De övriga har särskilda bostadsförsörjningsprogram eller i annat dokument som till exempel Bostadspolitisk strategi och Mål och budget 2013-2015.

Att sju kommuner saknar antagna bostadspolitiska riktlinjer beror på skiftande anledningar. Allt ifrån att det inte anses väsentligt och inte prioriteras till att kommunen har en lågt byggande. Att en kommun inte bygger är ju inget motiv till att göra avsteg från lagstiftningen som anger att aktuella riktlinjer ska finnas. Antingen har kommunen riktlinjer som innebär ett ökat byggande men det kan

likväl innehålla riktlinjer för hur befintligt bestånd används och underhålls utifrån en situation när kommunen har för många bostäder.

När arbetet med planeringen för bostadsförsörjningen genomförs sker det för det mesta i länets kommuner av en grupp tjänstemän sammansatta av representanter från olika förvaltningar. Men få kommuner samverkar med andra kommuner när det gäller dessa riktlinjer. De två största kommunerna har ett samarbete och även ihop med en närliggande mindre kommun, Säter. För övrigt har Ludvika och Smedjebacken samarbete över kommungränsen och Avesta har angivit att *”Ett program där förutsättningar för boende i kommunens olika delar inom Avesta och Hedemora tagits fram”*. Allmännyttan i Dalarna diskuterar hur byggkostnaderna ska kunna minska. Mora kommun menar att en sammanslagning av deras kommunala bostadsbolag Morastrand och Orsabostäder skulle göra för liten skillnad däremot skulle eventuellt ett gemensamt dalabolag kunna få ned kostnaderna, men detta är svårt i praktiken.

Det är främst det allmännyttiga bostadsföretagen som innehar servicen till den boendesökande medborgaren. Ett flertal kommuner kompletterar också detta med lista på hyresvärdar.

Den generella kötiden för en hyresrätt i Dalarna är några månader. Avvikelse finns och kötiden är längre för mindre lägenheter. En kommun avviker markant med en lång kötid på stor lägenhet. Detta behöver givetvis sättas i sammanhang med hur tillgången på stora lägenheter ser ut.

Alla utom Avesta, Borlänge och Smedjebackens kommuner ger möjlighet till förtur till lägenheter. Det gäller främst personer som fått arbete i kommunen och bor utom pendlingsavstånd, personer med lättare rörelsehinder som behöver flytta till mer tillgänglig bostad samt nyanlända personer.

Alla kommuner i Dalarnas län äger mark som är lämplig för bostadsbebyggelse. Sex kommuner planerar att köpa mark som är lämplig för bostadsbebyggelse.

Goda bostäder för alla

En åldrande befolkning

Regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna förslag till en förbättrad bostadssituation för äldre. Detta för att hantera den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning så att äldres bostadsbehov på den ordinarie bostadsmarkanden ska kunna tillgodoses i alla delar av landet. Utredningen:

- kartlägger förekomsten av hinder för äldre personer att anpassa sitt boende eller att flytta till ett anpassat boende och de bakomliggande orsakerna till sådana eventuella hinder.
- Analyserar förutsättningarna för äldre att inneha eller ordna ett ändamålsenligt boende och föreslå åtgärder i syfte att förbättra dessa förutsättningar
- Med beaktande av den förestående demografiska utvecklingen analysera förutsättningarna för kommunerna att leva upp till de krav som ställs i

bostadsförsörjningslagen och i andra relevant lagstiftning och vid behov föreslå nödvändiga åtgärder

Dalarna är det län i landet som söker minst bidrag för byggande av äldreboende. En förklaring kan vara att kommunerna anser det billigare med hemsjukvård. Kommuner har stängt äldreboenden av ekonomiska anledningar. Detta trots vetenskapen om den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning. Kommunerna behöver ligga i framkant och inte bara bygga för stunden utan ha beredskap för kommande behov.

Tio kommuner anger att det är balans på utbudet av bostäder för äldre personer med särskilda behov. Övriga har underskott. Detta medför att det i länet är få kommuner som planerar att påbörja byggnation för särskilda boenden för äldre genom ombyggnation eller nybyggnation inom den närmsta tiden. Falu kommun utmärker sig särskilt genom att bygga 32 nya lägenheter och Gagnef med 12 nya lägenheter under 2014. Gagnef har också för avsikt att bygga om 7 lägenheter under detta år. Gemensamt är att det är det kommunala bostadsbolaget som är byggherrar. När kommunerna får uppskatta behovet av särskilda boendeformer för äldre om fem år så svarar sju kommuner att behovet inte kommer att vara täckt.

Vansbro kommun kommenterar situationen med en åldrande befolkning som är behov av lägenheter men att det lediga beståndet består av många 3:or i gamla våningshus som saknar hiss och har en halvtrapp till första våningsplanet. Nybyggnad av flerbostadshus behövs inte, anses det, men de höga byggkostnaderna leder också till att de renoveringsbehov som finns inte genomförs. I Sätters kommun är det lång kö till äldreboende, speciellt centralt. De nybyggnationer som planeras täcker knappt dagens behov.

Andelen äldre är högre grad kvinnor än män i alla Dalarnas kommuner.

Hemlöshet i Dalarna och hur situationen hanteras

Kommunen har, genom socialtjänsten, det yttersta ansvaret för att var och en får det stöd och den hjälp hon eller han kan behöva. Kommunen har med andra ord ett stort ansvar när det handlar om att motverka hemlöshet. När socialtjänsten gör insatser ska den särskilt se till barnets bästa. Men, socialtjänsten förfogar inte över själva huvudproblemet, det vill säga bostäderna. Däremot har kommunen ansvar för att skapa förutsättningar så att alla i kommunen kan leva i goda bostäder. Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar tydliggör kommunens roll.

Kommunerna ska också arbeta med målet att alla som bor i kommunen ska kunna leva i goda bostäder. I ansvaret för bostadsförsörjningen ingår givetvis också att ha kunskap om hemlöshetens omfattning i kommunen.

I över tjugo år har det byggts få bostäder i Dalarna, vilket lett till att konkurrensen om de bostäder som finns har ökat. Det har blivit tuffare, något som bekräftas i ett samtal som Länsstyrelsen haft med företrädare för Kronofogden, några kommuner och en frivilligorganisation.

Över 500 hemlösa i länet

Enligt Socialstyrelsens senaste mätning i maj 2011 fanns det 526 hemlösa personer i Dalarnas län. Jämfört med storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö, har länet drygt hälften så många hemlösa per 10 000 invånare. Ser vi till rikssnittet, var 36 personer per 10 000 invånare hemlösa vid tidpunkten för kartläggningen. Borlänge kommun låg något över rikssnittet, med 40 hemlösa per 10 000 invånare och Avesta kommun hade vid kartläggningen 33 hemlösa per 10 000 invånare. Av Dalarnas hemlösa var runt 35 procent kvinnor och 65 procent män vid mättillfället. En majoritet av personerna i Dalarna befann sig i situation 3, det vill säga hade ett långsiktigt boende utan eget kontrakt. Det betyder att få vid mätningstillfället levde i akut hemlöshet.

Borlänge kommun avviker något från denna bild och har vid tillfället 31 personer i akut hemlöshet, 41 personer som bor på institution, 26 personer som bor i lägenhet utan förstahandskontrakt och 83 personer som bor i ett kortsiktigt boende, drygt 42 procent. Enligt kommunala tjänstemän handlar det framför allt om anhöriginvandrare som har flyttat in hos släktingar. Trångboddhet blir ofta en konsekvens av detta. Nästan en tredjedel av de hemlösa i Borlänge var föräldrar med barn under 18 år.

Socialstyrelsens fyra definitioner av hemlöshet

Situation 1 Akut hemlöshet

En person är hänvisad till akutboende, härbärge, jourboende eller uteliggare.

Situation 2 Institutionsvistelse och kategoriboende

En person är inskriven på kriminalvårdsanstalt/behandlingsenhet eller stödboende och planeras skrivas ut inom tre månader efter mätperioden, utan egen bostad ordnad inför utflyttningen.

Situation 3 Långsiktiga boendelösningar

En person bor i en av kommunen ordnad boendelösning (tex. försökslägenhet/träningslägenhet/socialt kontrakt/kommunalt kontrakt) på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. En form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn och/eller särskilda villkor eller regler.

Situation 4 Ett ordnat kortsiktigt boende

En person bor tillfälligt och kontaktslöst hos kompisar, familj/släkting eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt hos privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personer och känner till att denna hemlöshetsituation gäller under mätperioden.

Få barn i Dalarna berörs av avhysning

Enligt Kronofogdens senaste statistik kring avhysningar framgår det att antalet barn berörda av s.k. verkställda avhysningar i länet har minskat kraftigt från år 2012 till 2013. År 2012 berördes 21 barn av avhysningar. År 2013 berördes 4 barn. Minskningen följer en nationell trend där Dalarna är ett av de län som har minst antal avhysningar där barn är inblandade.

”Situationen har förvärrats”

I november 2013 bjöd Länsstyrelsen Dalarna in Kronofogden, RIA-Hela människan i Borlänge samt Falu och Borlänge kommuner för att diskutera hemlöshetssituationen i länet. Samtalet kom att handla om betydelsen av samverkan och av att arbeta förebyggande, men också synen på hemlösa personer och deras villkor idag. RIA-Hela Människan i Borlänge är en av de frivilligorganisationer i länet som tar emot hemlösa. De bedriver daglig verksamhet. RIA fungerar som ett socialt skyddsnet åt dessa eftersom de har förlorat övriga kontakter.

Till övervägande del är det ensamstående män som uppsöker RIA, många av dem är fast i blandmissbruk och har eventuellt outhärliga diagnoser. Åldern på RIAs besökare varierar mellan 27-80 år. RIA ser samhällets baksida och många hemlösa är personer som saknar bostad på grund av skulder. Det vanligaste är att de sover hos vänner. Även den långa kötiden för att få hyra bostäder är ett problem. Situationen har förvärrats under de senaste tio åren, anser RIA. En gång i månaden är det möte i brukarrådet. Här medverkar representanter från kommunens sociala verksamheter, IOGT-NTO och Verdandi.

Hur arbetar dalakommunerna mot hemlöshet

Borlänge har till exempel en särskild hemlöshetssamordnare som arbetar i samverkan med det allmännyttiga bostadsbolaget Tunabyggen med att förebygga vräkning. I dagsläget samverkar kommunen med en privat fastighetsägare, men ambitionen är att hitta samverkansformer med fler privata fastighetsägare.

Falu kommun samarbetar om frågor kring hemlöshet med det allmännyttiga bostadsbolaget Kopparstaden. Kommunen har en kontaktperson som ställer upp snabbt om problem skulle uppstå med någon boende. De boende är kommunens hyresgäster och inte bostadsbolagets. Det är sällan kommunen säger upp ett kontrakt, det händer cirka 4-5 gånger per år och då gäller det allvarliga störningar, exempelvis återfall i tungt missbruk. Kommunen försöker så långt det går att lösa problemet på annat sätt.

För att ordna bostäder till personer som inte godkänns på den ordinarie bostadsmarknaden, har 13 av 15 kommuner i Dalarna ett samarbete med det allmännyttiga bostadsbolaget. Cirka hälften av länets kommuner har överenskommelser med bolaget om bostäder för hemlösa.

Flertalet kommuner hyr ut bostäder i andra hand till hemlösa. De flesta kommuner i länet hyr ut bostäder i andra hand med särskilda villkor. Avsikten är ofta att den som bor i lägenheten ska kunna få ett förstahandskontrakt med tiden. Några få kommuner använder sig av hyresgarantier i sitt arbete med att motverka hemlöshet.

Bostadssituationen för nyanlända Fem kommuner i Dalarna bedömer att utbudet på bostäder för nyanlända är i balans. Övriga kommuner anger att det är underskott. Skälen till underskotten är likaledes brist på stora som på små lägenheter. För att lösa problematiken har de flesta kommuner regelbundet samarbete med det allmännyttiga bostadsbolaget kring frågan. Men det finns

även kommun som anger att de inte längre är *"involverade i inflyttningen i dag, det har gått över till arbetsförmedlingen. Det är i huvudsak EBOs (förkortning eget boende) och anhöriga som flyttar till kommunen och det kommunala bostadsbolaget har inget förtursystem."*

Alla kommuner ska ta emot ensamkommande flyktingbarn. Migrationsverket har efter lagändring som trädde ikraft vid årsskiftet ökade möjligheter att anvisa kommuner att ta emot denna grupp av barn och ungdomar som söker asyl. Dalarna ska erbjuda 91 asylplatser. Det är nästan en fördubbling sedan tidigare. Boendefrågan är en av de största utmaningarna för att klara av detta.

I kommuner med orter som avbefolkas har rivning diskuterats av bostäder. Dessa har istället hyrts av Migrationsverket. I Vansbro kommun finns exempel på detta.

Mora kommun menar att ensamkommande flyktingbarn ger ett extra tryck på bostadsbolagen. De lokaler som används som bostäder för detta ändamål är inte alltid optimala för den verksamheten.

I Sätters kommun tas det emot ungefär 30 ensamkommande flyktingbarn per år vilket är en del i förklaringen till att det råder bostadsbrist på framför allt mindre lägenheter.

Personer med särskilda behov på grund av funktionsnedsättning

I Dalarna råder balans eller underskott vad gäller utbudet av bostäder för personer med funktionsnedsättning som är i behov av särskilt boende. Nio kommuner menar sig ha balans. Tre av kommunerna som har underskott bedömer att det genom nybyggnad kommer att påbörjas byggnation av boende för personer med funktionsnedsättning. Under en två års period kommer 40 ny- och ombyggda lägenheter att tillskapas för personer med funktionsnedsättning, byggda av allmännyttiga bostadsföretag i Dalarna. Om fem år bedömer fyra kommuner att behovet av bostäder för denna målgrupp inte är tillgodosett medan åtta kommuner anser att det kommer att vara täckt. Fem kommuner har angett att det är relativt svårt för de personer som söker tillgänglig bostad.

Stöd finns för närvarande och fram till den 1 augusti 2015 att söka för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshus. Syftet med stödet är att underlätta kommunernas beredskap och planering av bostadsförsörjningen. Ett bra planeringsunderlag för kommunen. I Sätters kommun finns planer på att inventerar tillgängligheten i kommunens flerbostadshus. I den kommun har handikapprådet tagit fram en lista med de tio viktigaste åtgärderna som kommunen bör jobba med vad gäller tillgänglighetsfrågorna. Tre av dessa var åtgärdade fram till april 2014. Dessa gäller främst den offentliga miljön och kommunen upplever det som att det är svagt intresse från köpmännen. Säter är en gammal trästad och tillgänglighetsproblemen ställs ibland mot kulturmiljövärdena.

Referenser

Bostadsmarkandsenkät, Boverket, 2014

Bostad sökes, Länsstyrelsen Dalarna, Eva Widergren 2014

Dalastrategin, Region Dalarna 2014

Länsstyrelsens rapportserie

Här listas Länsstyrelsens samtliga rapporter utgivna de senaste tio åren. Många av dessa finns som pdf-er på Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/dalarna/sv/publikationer.

Många rapporter finns även på Falu Stadsbibliotek. Rapporterna kan beställas från Länsstyrelsen, telefon 010-22 50 000 med reservation för att upplagan kan ha tagit slut.

2005:01 Brand i Fulufjällets nationalpark.
2005:02 Individuell plan enligt LSS.
2005:03 Sammanställning av beviljade projekt 2004
2005:04 Vem ser barnet? En granskning av 100 familjehemsplacerade barn åren 2002-2003.
2005:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Kemiindustrisektorn – kemtvättar.
2005:06 Länsstyrelsens årsredovisning.
2005:07 Rättvikhsheden Inventering av naturvärden inom Enån - Gärdsjöfältet – Ockrandalgången.
2005:08 Domar och beslut.
2005:09 Vem ser barnet?
2005:10 Trädgränsen i Dalafjällen.
2005:11 Lex Sarah 2005.
2005:12 Näringslivsklimat och entreprenörskap – en jämförande studie mellan Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län.
2005:13 Regional förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarnas län.
2005:14 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Gruvindustri
2005:15 Personligt ombud i mellansverige/myndighetseffekter.
2005:16 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2004.
2005:17 Delårsrapport.
2005:18 Näringslivsstrukturen på Dalarnas Landsbygd.
2005:19 Metallhalter i dricksvatten från borrade brunnar i Dalarnas län.

2005:20 Personligt ombud i Mellansverige - klienters uppfattningar av de stöd de fått.
2005:21 Fisk- och kräftodlingsverksamhet i Dalarnas län – nulägesbeskrivning 2004.
2005:22 Tillsyn över enskild verksamhet och entreprenader.
2005:23 Efterbehandling av gruvavfall i Falun.
2005:24 EnergiIntelligent Dalarna, regionalt energiprogram.
2005: 25 Personligt ombud i Mellansverige- ombuden och deras arbete.

2006:01 Uppföljning och utvärdering av Dalarnas landsbygdsprogram 1997-2002.
2006:02 Strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län.
2006:03 Sammanställning av beviljade projekt 2002-2005 . Projektmedel för alkohol- och narkotikaförebyggande insatser.
2006:04 Delaktig i hemtjänsten.
2006:05 Verksamhetsplan 2006-2008.
2006:06 Årsredovisning 2005.
2006:07 Landsbygdsprogram för Dalarna.
2006:08 Rotogräsgruppen 2003-2005.
2006:09 Ej verkställda domar och beslut
2006:10 Särskilt boende för personer med demenssjukdom.
2006:11 Epizootiberedskap, uppdaterad
2006:12 EnergiIntelligent Dalarna.
2006:13 Samrådsredogörelse och beslut, EnergiIntelligent Dalarna.
2006:14 Risk- och sårbarhetsanalys 2005.

2006:15 Personligt ombud i Mellansverige Vägledning inför framtiden.
2006:16 Alla visste om det men alla visste olika. Konsekvenser för enskilda när särskilda boenden avvecklas. Regiontillsyn i fem län. 2006:17 Bostadsmarknadsläget i Dalarna 2006-2007.
2006:18 Designåret 2005 i Dalarna – slutrapport.
2006:19 Ekomat – slutrapport.
2006:20 Anmälningsplikten Lex Sarah
2006:21 Statens nya geografi.
2006:22 Dalarnas Naturminnen.
2006:23 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2005.
2006:24 Individuell plan enligt LSS.
2006:25 Delårsrapport.
2006:26 Dokumentation 2006 års regionala energiseminarium.
2006:27 Grundvatten och dricksvattenförsörjning – en beskrivning av förhållandena i Dalarnas län 2006.
2006:28 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Tillstånds-pliktiga anläggningar i drift.
2006:29 Gruvstugor.
2006:30 Kartläggning av öppenvärden gällande missbruk i Dalarnas län.
2006:31 Slitage på leder.
2006:32 Anhörigstödet i Dalarna, lägesrapport 2006.
2006:33 Kartläggning av den öppna Missbrukar- och beroendevärden i Dalarnas län.
2006:34 Vattnets näringsgrad i Nedre Milsbosjön under de senaste årtusendena.
2006:35 Vedskallbaggar i Gåsbergets och

Trollmosseskogens naturreservat, Ore socken, Rättviks kommun. 2006:36 Bottenfauna i Dalarna juni 2005. 2006:37 Dalarnas miljömål 2007–2010. Remissversion. 2006:38 Satellitdata för övervakning av våtmarker. 2006:39 Inventering av vattensalamander i Dalarnas län 2006.

2007:01 Miljömålen i skolan – en handledning för lärare i Dalarna. 2007:02 Regional risk och sårbarhetsanalys 2006. 2007:03 Verksamhetsplan för Länsstyrelsen Dalarna 2007-2009. 2007:04 Årsredovisning 2006 för Länsstyrelsen Dalarna. 2007:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Gruvindustri – etapp 2. 2007:06 Luftkvalitet i Dalarnas större tätorter under perioden 2006. 2007:07 Dalarnas miljömål 2007–2010. 2007:08 Samrådsredogörelse och beslut till Dalarnas miljömål 2007–2010. 2007:09 Fjärranalys i kulturmiljövärden. 2007:10 Ej verkställda domar och beslut 2006. 2007:11 Vattenkemiska effekter av 10 års våtmarkskalkning i Skidbägsbäcken. 2007:12 Bostadsmarknadsenkät 2007-08. 2007:13 Kartläggning av farliga kemikalier. 2007:14 Metaller, uran och radon i vatten från dricksvattenbrunnar. 2007:15 Fäbodbeta & Rovdjur i Dalarna. 2007:16 Anmälningsskyldigheten En sammanställning av Lex Sarahanmälningar i kommunal och enskild verksamhet i Dalarnas län. 2007:17 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Primära och sekundära metallverk, metallgjutier och ytbehandling av metall. 2007:18 Redovisning av hur kommunerna i Dalarna

använder sig av sina korttidsplatser. 2007:19 Delårsrapport 2006-06-30. 2007:20 Vindområden i Dalarnas län – Redovisning inför Energimyndighetens ställningstagande om riksintresse-områden för vindkraft 2007. 2007:21 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2006. 2007:22 Bioenergipotentialet i Dalarnas län. 2007:23 Dokumentation av 2007 års energiseminarium. 2007:24 Inventering av förorenade områden – kemiindustriområdet 2007:25 Tillsyn över enskild verksamhet 2007:26 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Hedemora kommun 2007. 2007:27 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Rättviks kommun 2007. 2007:28 Regionala landskapsstrategier i Dalarnas län.

2008:01 Regional risk och sårbarhetsanalys. 2008:02 Verksamhetsplan 2008-2019. 2008:03 Årsredovisning 2007 för Länsstyrelsen Dalarna. 2008:04 Milsbosjöarna - ett pilotprojekt inför arbetet med åtgärdsprogram inom EU:s Ramdirektiv för vatten. 2008:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – verkstads-industrin. 2008:06 Naturbeteskött. 2008:07 Förstudie ängar. 2008:08 Förstudie fäbodlar. 2008:09 Design för företag i Dalarna. 2008:10 Bostadsmarknadsenkät 2008-09. 2008:11 Stormusselinventering 2008:12 Fäbodbruk ur ett brukarperspektiv. 2008:13 Organiska miljögifter i grundvatten. 2008:14 Inventering av förorenade områden i Dalarna län — Nedlagda kommunala deponier.

2008:15 Vattenvegetation i Dalarnas sjöar; Inventeringar år 2005 och 2006. 2008:16 Uppdrag barn i Dalarnas län. 2008:17 Identifiering av riskområden för fosforförluster i ett jordbruksdominerat avrinningsområde i Dalarna. 2008:18 Inventering av vildbin i Dalarna 2008:19 Inventering av steklar i sandtallskog. 2008:20 Inventeringsmetodik för klipplavar. 2008:21 Kommunernas beredskap för personer med utländsk bakgrund inom äldreomsorgen. 2008:22 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2007.

2009:01 Metod för kemikaliekontroll inom ramen för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. 2009:02 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Leksand kommun 2008. 2009:03 Bibaggen i Dalarna. 2009:04 Vattenvårdsplan för Dalälvens avrinningsområden. 2009:05 Verksamhetsplan. 2009:06 Årsredovisning 2008 för Länsstyrelsen Dalarna. 2009:07 Verksamhetstillsyn Personer med demenssjukdom i ordinärt boende. 2009:08 När lanthandeln stänger. 2009:09 Laserskanning från flyg och fornlämningar i skog. 2009:10 Bostadsmarknadsenkät 2009-10. 2009:11 Tillsyn över energihushållning - Erfarenheter från Dalarna. 2009:12 Inventering av förorenade områden, grafiska industrin. 2009:13 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – sammanfattningsrapport. 2009:14 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2008. 2009:15 Anmälningsplikten. Sammanställning 2008. 2009:16 Rosa Kampanjen. Mot illegal alkoholhantering. 2009:17 Program för

uppföljning av Dalarnas miljömål 2009-2011.
2009:18 Insekter på brandfält.
2009:19 Styrel: Länsförsök Dalarna 09 – Slutrapport.
2009:20 Vattenuttag för snökanoner i Dalarnas län.
2009:21 Serviceuppdragen.
2009:22 Organiska miljögifter.
2009:23 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Avfallssektorn.
2009:24 Övervakning av vedlevande insekter i Granåsens värdetrakt.
2009:25 Risk- och sårbarhetsanalys 2009.
2009:26 Länsstyrelsens bevakningsuppdrag/betaljtjänster
2009:27 Länsamverkansprojekt – verksamhetsavfall 2008.

2010:01 Dalarnas regionala serviceprogram 2010-2013.
2010:02 Vindkraft kring Siljan?
2010:03 Verksamhetsplan 2010.
2010:04 Mer träd på myrar de senaste 20 åren.
2010:05 Verifiering av kemisk status Badelundaåsen inom Borlänge, Sätters och Hedemora kommun.
2010:06 Verifiering av kemisk status Badelundaåsen inom Avesta kommun.
2010:07 Årsredovisning 2009.
2010:08 Metallpåverkade sjöar och vattendrag i Dalarna. Konsekvenser av en tusenårig gruvhistoria.
2010:09 Kartläggning av farliga kemikalier – tillsynsprojekt.
2010:10 Bostadsmarknaden i Dalarna 2010.
2010:11 Kartläggning av SFI i Dalarna – och en kvalitativ studie.
2010:12 Metaller i fisk i Dalälvens sjöar.
2010:13 Växtplanktonsamhällen i Dalälvens sjöar.
2010:14 Fisk i Dalälvens sjöar.
2010:15 Saxdalen. Miljöanalys av ett historiskt gruvområde samt konsekvenser av en efterbehandling.
2010:16 Utvärdering av biologiska bedömningsgrunder för sjöar.
2010:17 Uppföljning av regionalt företagsstöd med slutligt beslut år 2004.

2010:18 Långsiktig strategisk plan för omarrondering i Dalarnas län.
2010:19 Långsiktig strategisk plan för omarrondering i Dalarnas län – projektrapport.
2010:20 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2009.
2010:21 Mjukbottenfaunan i Dalälvens sjöar – struktur och funktion.
2010:22 Intervjuer med ängsbrukare.
2010:23 Bevakning av grundläggande betaltjänster.
2010:24 Regional risk- och sårbarhetsanalys 2010.
2010:25 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – industrideponier.
2010:26 Klimatanpassningsstrategi 2020.
2010:27 Biotopkartering av rinnande vatten. Beskrivning och jämförande analys av metoder i Dalarna, Jönköping och Västernorrland.

2011:01 Malingsbo-Klotens framtid. Utredning om natur- och friluftsvärden.
2011:02 Främmande musslor i Kärtyllasjön i Dalarna 2010.
2011:03 Kartering av brandfält från satellitdata. Koncept för årlig kartering.
2011:04 Verksamhetsplan 2011.
2011:05 Klimatanpassningsstrategi 2020. Prioriterade sektorer i Dalarnas län.
2011:06 Utveckling av metoder för mätning av ljudnivåer i fjällen.
2011:07 Är Dalarna jämställt? Lägesrapport 2011.
2011:08 Årsredovisning 2010.
2011:09 Strategi för hållbar turistutveckling i Fulufjällsområdet.
2011:10 Sustainable Tourism Development Strategy.
2011:11 Elfenbensslaven i Sverige.
2011:12 Jättesköldlav.
2011:13 Strategi Miljögifter 2011-2012, Problembild för Dalarnas län.
2011:14 Kommunala energi- och klimatstrategier.
2011:15 Vindkraftsunderlag för

Dalarnas klimat- och energistrategi.
2011:16 Bostadsmarknaden i Dalarna 2011
2011:17 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2010
2011:18 Inventering av förorenade områden – Nedlagda kommunala deponier i fem kommuner
2011:19 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Förorenade sediment
2011:20 Närvärme - en resurs i energiomställningen.
2011:21 Gemensamma dataunderlag i Vanån.
2011:22 Inventering av kungsörn i riksintresseområden för vindkraft i Rättvik, Mora och Orsa.
2011:23 Historiska våtmarker i odlingslandskapet.
2011:24 Effektiva miljömålsåtgärder. En utvärdering i fyra län.
2011:25 Genetiska studier av öring från Lurån och Sångåns vattensystem.
2011:26 Provfiske inom Dalarnas fjällreservat och nationalparker år 2009 - en resultatsammanställning.
2011:27 Bevakning av grundläggande betaltjänster.
2011:28 Underlag för gränshandel och köpcentrum i Sälen.
2011:29 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2012-2014.
2011:30 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2011.
2011:31 Kommunala etableringsinsatser för vissa nyanlända i Dalarna: SFI, samhällsorientering och andra yrkesförberedande insatser.

2012:01 Miljökvalitetsnormer och luftkvaliteten i Dalarna
2012:02 Vattenförsörjningsplan Dalarnas län.
2012:03 Materialförsörjningsplan - Dalarnas län.
2012:04 Fladdermusfaunan i Dalarna - Sammanställning av inventeringar åren 2008-2010
2012:05 Potentialer för solenergi i Dalarna

2012:06 Hur går miljöarbetet regionalt och lokalt? – delprojekt i fördjupad utvärdering av Sveriges miljömål 2012. Länsstyrelserna och RUS
2012:07 Årsredovisning 2011
2012:08 Kransalger i Dalarna
2012:09 Skyddsvärda träd i Dalarna
2012:10 Ängssvampar i Dalarna
2012:11 Betaltjänster – bredband och ny teknik
2012:12 Åtgärdsplan för flottleds-rensade vattendrag i Dalarnas län
2012:13 Utvärdering av företagsstöd, Regional konkurrenskraft och sysselsättning i Norra Mellansverige
2012:14 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2011
2012:15 Bostadsmarknaden i Dalarna 2012
2012:16 Vedinsekter på död tall och brandfält i Dalarna 2011 – en inventering av ÅGP-arter på nydöd tall, äldre tallved och i bränd skog
2012:17 Grundvattenundersökningar i Dalarna 2010–2011
2012:18 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken
2012:19 Bevakning av grundläggande betaltjänster Länsstyrelsernas årsrapport 2012
2012:20 Energi- och klimatstrategi för Dalarna.
2012:21 Växtplankton i 33 sjöar i Västmanlands, Stockholms och Dalarnas län 2011
Klassificering av ekologisk status
2012:22 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2012

2013:01 Raggbocken, hotad skalbagge i Dalarna, Åtgärdsprogram i fyra skogslandskap
2013:02 Årsredovisning 2012 Länsstyrelsen i Dalarnas län.
2013:03 Underlag för potentialberäkningar av förnybar energi.
2013:04 Energihushållning i VA-sektorn. Ett gemensamt samverkansarbete för alla VA-huvudmän i Dalarna.
2013:05 Trygghetens värde

– sociala risker ur ett ekonomiskt perspektiv.
2013:06 Fakta om småkryp i Dalarnas vattendrag.
2013:07 Fältgentiana i Dalarna
Lägesrapport om en av våra ovanligaste växter.
2013:08 Jordbrukets klimatpåverkan – globala utsläpp och lokala åtgärder.
2013:09 Levande vatten. Förslag för att minska negativa effekter från kraftverk och dammar i Vanåns avrinningsområde.
2013:10 Djurägares erfarenheter av rovdjursavvisande stängsel.
2013:11 Dalarnas miljömål – Miljömål.
2013:12 Dalarnas Miljömål – Åtgärdsprogram 2013–2016
2013:13 Dalarna – Pilotlän för grön utveckling – Slutrapport och vägledning.
2013:14 Värna Värda Visa.
2013:15 Hur synliga är vindkraftverk på långt avstånd?
2013:16 Så förändras Dalarnas näringsliv. En kartläggning av de senaste 10–25 åren.
2013:17 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2012. Vatten- och sedimentkemi, fisk, växtplankton och bottenfauna.
2013:18 Bostadsmarknaden i Dalarna Från överskott till bostadsbrist.
2013:19 Nyanlända elever utbildningsvillkor i Dalarna.
2013:20 Bredbandsstrategi för Dalarna
2013:21 Bevakning av grundläggande betaltjänster
2013: 22 Utvärdering av strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län
2013:23 Rönnpraktbaggen i Sverige.
Inventeringar i mellersta Sverige under 2004–2009
2013:24 Gröna infrastrukturer för biologisk mångfald i Dalaskogarna. Har habitatnätverk för barrskogsarter förändrats 2002–2012?
2013:25 Swot-analys för Dalarnas regionala handlingsplan
2013:26 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2013

2014:01 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2014–2016
2014:02 Västra Leksand, en förstudie om omarrondering
2014:03 Myrfågelinventering i Älvdalen under perioden 1977 till 2012
2014:04 Är Dalarnas jämställt? Lägesrapport 2013
2014:05 Flexibel och yrkesinriktad sfi
2014:06 Årsredovisning 2013
2014:07 Bostad sökes – om hemlöshet och förebyggande arbete i Dalarna
2014:08 Erfarenheter av kriskommunikation på lokal och regional nivå i samband med kärnkraftsolyckan i Fukushima 2011
2014:09 Trädgränsens förändring 1974 till 2013 – fotoserie från fjället Östra Barfredshogna i norra Dalarna.
2014:10 Tillsynsvägledningsplan för byggnadsnämnderna i Dalarnas län 2014–2016
2014:11 Vedlevande insekter i Dalarnas grannaturskogar
2014:12 Samverkan mot våld i krognära miljöer
2014:13 Bostadsmarknaden i Dalarna 2014

Länsstyrelsens årliga analys av bostads- marknaden

Årets analys av bostadsmarkanden i Dalarna visar att det fortfarande råder brist på lägenheter i vårt län. Det som byggs är inte tillräckligt för att täcka behovet. Analysen fokuserar bland annat på hemlöshet, utifrån ett regeringsuppdrag som pågår till och med 2014.

För din QR-läsare över den här koden, så hamnar du på vår webb med fler intressanta rapporter.

